

SERİ **B**

CILT **XIV**

SAYI

1

1964

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
ORMAN İŞLETME İNŞAAT ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ DERGİSİ

A. B. D. DE YÜKSEK TAHSİL MÜESSESELERİ VE YÜKSEK TAHSİL

Yazan :

Doç. Dr. İlhan GÜLEN

Birleşik Amerika Devletlerinde yüksek tahsil müesseseleri esas itibarile Avrupa'da görülenlerden büyük farklar arzotmemektedirler. Zira, tarihi gelişimi itibarile Avrupadaki yüksek tahsil müesseselerinin Amerikan şartlarına adapte edilmelerinden doğmuşlardır. Ancak A.B.D. nin koloni devrinden itibaren sosyal şartlarının değişik olması dolayısıyla Avrupaya nazaran farklı gelişmeler meydana gelmiştir. Bugünkü müesseseleri anlayabilmek için A.B.D. de, yüksek tahsilin tarihi gelişimini kısaca tetkik etmek icap edecektir.

I. A. B. D. Üniversitelerinde Teşkilât :

A) Tarihçe :

Amerikan kollejlere, Avrupa kollejlere gibi çok eski bir kuruluş ve tarihe sahip değillerdir. Avrupa kollejlere'nin orta çağlara kadar uzanarak çok eski tarihlerine mukabil A.B.D. deki en eski kollej 17. asırda kurulmuş olan Harvard kollejidir. Yale kolleji de onun kadar eskidir. Amerikanın en eski kolleji olan Harvard, Boston-Massachusetts'te puritanlar tarafından papaz ve rahip yetiştirmek üzere kurulmuştu. Bilindiği üzere koloni devrinde A.B.D. doğu ve doğu-güney sahilinde yer almış 13 koloni mevcuttu; bunların her birinde bir kollej açılmıştır. Bunlar hususi kollejlere'di ve tedris edilen mevzular, umumi kültür mevzuları idi. Zira bu kollejlere'de okuyanlar güneyde büyük arazi sahiplerinin, kuzeyde ise zengin tacirlerin çocukları idi. Yani bunlar bir nevi aristokratik müesseseler halinde bulunuyorlardı. Şuna işaret etmek yerinde olur ki o devirde hiç bir kolonide, hususi veya resmi, ilkokul veya orta tahsil müessesesi yoktu.

Liberal Arts College'in gayesi daha ziyade edebiyat, felsefe gibi kültür ve san'at öğretmektir. Bunlar, yukarıda da işaret edildiği gibi aristokratik sınıfların yüksek tahsil okulları olup Oxford ve Cambridge gibi kökü çok eski olan yüksek tahsil müesseselerinin kopya edilmiş şekilleriydi. Daha ziyade kilise tarafından kurulup idare edilmekte idiler.

19. yüzyıldan sonra "public education", yani devlet tarafından finanse ve idare edilen herkese açık tahsil devri başladı ve bu asrın ikinci yarısında ilk devlet üniversiteleri kuruldu. Ancak, Amerikan Anayasasında mevcut iki prensip, tahsilin Federal Devletin kontrolü dışında kalması neticesini tevhit etmiştir. Anayasaya göre A.B.D. de tahsil her bir devletin kendi iç meselesi ve halkın kendi karar vereceği bir iştir. Bu yüzden federal devlet tahsili tanzim edici mevzuat çıkaramaz. Diğer taraftan, yine Anayasaya göre dini çalışmaları takyit veya her hangi bir dini terviç veya tercih edici bir kanun da Senato'dan geçirilemez. Kolejlerin ekserisi kilise tarafından idare edildiğine göre bu iki sebeple bunların gerek idare ve gerekse müfredatlarına federal ve mahallî devlet idarelerinin müdahaleye hakları yoktur.

Hususi müesseseler yerine Devlet müesseselerinin kurulmaya başlanmasında "Land-Grand College" ler büyük rol oynamıştır. Federal hükümet, devletlere okul tesis etmek üzere miri arazi vermiş ve devletler bu arazi üzerinde tahsil müesseseleri kurmuşlardır. Başlangıçta bunlar, daha ziyade tatbiki ve mesleki mevzulara önem vermişlerdir. Bu kolejlerin ve üniversitelerin kurulmasında evvelkilerin aksine Alman tesiri hakim olmuştur. Bu sistemle kurulan kollej ve üniversitelerde pratik teknik, mesleki öğretim gayesi esas alınmıştır. Bundan başka, Alman tesiri dolayısıyla, kollej tahsilinden ileri tahsil safhaları da yer almıştır. Böylece ilk doktora derecesi 1861 yılında Yale Üniversitesinde verilmiştir. Bu yeni okulları diğer bir hususiyeti de mevcudu öğretmek kadar araştırmayı, yeni şeyler bulmayı da gaye edinmeleridir. Böylece bu okullar cemiyette mevcut olanı öğretici faaliyetleri yanında aynı zamanda cemiyete yol göstericilik fonksiyonuna da sahip olmuşlardır. 19. yüzyılın ilk yarısında görülen Liberal Arts Kolejlerinde sadece klasik diller okutulurken (lâtince-eski Yunanca) aynı yüzyılın ikinci yarısında kurulan Land-Grand Kolejlerde modern lisanlar da tedris edilmeye başlanmıştır. Diğer bir fark da bu kolejlerde öğrencinin dilediği ve sevdiği dersleri seçebilmesi idi.

Bu günkü duruma gelince, Amerika Birleşik Devletlerinin, her bir devletinde bugün en az bir Üniversite mevcuttur. Bazılarında birden fazla üniversite veya yüksek tahsil müessesesi vardır. Bu üniversiteler 19.

yüzyılın ilk yarısında görülen Liberal Arts Kolejleri ile ikinci yarısında görülen Land - Grand Kolejlerde kullanılan metod ve gayelerin karışımını ihtiva etmektedirler. Yani umumiyetle tahsil sistemi Liberal Arts Collegè standartlarına uygun bir umumî kültür temeli, üstüne inşa edilmiş teknik, meslekî ve pratik gelişme gaye ve neticesine yönelmiş bulunmaktadır.

B) *Amerikan Yüksek Tahsilinin Umumî Karakteristikleri :*

1 — *Otonomi* : Tarihçe kısmında izah edildiği üzere, Amerikan Yüksek tahsil müesseseleri tamamen otonomdurlar. Ne federal devlet ve ne de mahalli devlet teşkilâtının direk kontrolü altında değildirler. Amerikan Sıhhat, Tahsil ve Refah Bakanlığı ki bizim Millî Eğitim Bakanlığına tekabül eder, yüksek tahsil müesseseleri üzerinde hiç bir kontrol edici yetkiye sahip değildir. Bu Bakanlık ancak tahsili geliştirici tedbirler alır ve tavsiyelerde bulunabilir.

2 — *Farklılık* : A.B.D. yüksek tahsil müesseseleri en mühim karakteristiklerinden olan otonomi ve tarihi gelişim dolayısıyla birbirlerinden her bakımdan büyük farklılıklar gösterirler. Gerek seviye ve gerekse verdikleri tahsilin mahiyet ve gayesi bakımından kollej ve üniversiteler farklı olmakla beraber, hangisinin üstün olduğu hakkında bir karara varabilmek çok güçtür.

3 — *Giriş Şartları* : A.B.D. Cumhurbaşkanlarından Jefferson yüksek tahsilin ancak, cemiyetin üstün kabiliyetli elemanlarına açık tutulması kanaatinde idi. Buna mukabil, daha sonraki Cumhurbaşkanlarından biri olan Jackson ise herkesin yüksek tahsil yapma şansına sahip olmasını Amerikan tahsil sisteminin bir karakteristiği ve gayesi olarak görüp kabul ediyordu. Bugün de umumiyetle bu ikinci görüş Amerikan yüksek tahsil sisteminde kendini daha kuvvetle hissettirmektedir. Bu sebepten A.B.D. de 2000 kadar kollej ve üniversite vardır. 12 - 21 yaşlarındaki tahsil çağı gençlerinin 1/3 ü bir kollej veya yüksek tahsil müessesesine devam etmektedir. Dünya yüksek tahsil talebelerinin % 40 ı Amerikalıdır. Diğer taraftan orta tahsilini tamamlayan Amerikan gençlerinin % 50 si bir kollej veya yüksek tahsil müessesesine devam etmektedir. Kollejlerin adeden çok oluşu ve kolleje girmek için koşulan şartların değişik olması dolayısıyla, en düşük derecelerle orta tahsili bitirenler bile bir kolleje girebilmektedirler. A.B.D. de her yıl 500.000 kişi yüksek tahsili bitirip mezun olmaktadır.

A.B.D. de yüksek tahsil denilince orta tahsilden sonra gelen her nevi tahsil anlaşılmaktadır. Orta tahsilden anlaşılan ise ilk 12 yıllık tahsil devresidir. Bunun 6 yılı ilk mektep, 3 yılı Junior orta okul, 3 yıl da Senior orta okuldur.

C) *A.B.D. Yüksek Tahsil Müesseselerinin Nevileri :*

A.B.D. yüksek tahsil müesseseleri aşağıdaki tiplere ayrılmaktadır.

1 — *Liberal Arts College* : Bu kollejer tarihçe kısmında da izah edildiği gibi, umumî bilgiler vermektedirler. Buralarda okunan mevzular; edebiyat, felsefe, teoloji gibi nazari kültür bilgileridir.

2 — *Teachers College* : Bu nevi yüksek tahsil müesseseleri, Devlet okullarına ve hususî okullara öğretmen yetiştirmek üzere kurulmuşlardır. Bunlara "Normal School" ismi de verilmiştir, fakat bu isim gittikçe kaybolmaktadır.

3 — *Junior College* : Bu nevi kollejer normal 4 yıllık kollej tahsiline nazaran 2 yıllık bir tahsil verirler ve bunları bitirenlere "Associates degree" verilir. Bu kollejer daha ziyade yetişkin normal tahsil çağını geçmiş kimselerin yüksek tahsil yapabilmesini sağlamak ve her şehirde bir kollej olamayacağına göre mahalli halkı yüksek tahsile teşvik etmek üzere kurulmuş müesseselerdir. Gittikçe popüler olmaktadırlar. Yüksek tahsilin 2 yılını bu kollejerde tamamlayıp diğer iki yılını normal kollejlerden birinde bitirmek mümkündür.

4 — *Institutes of Tecnology*. Bunlar mühendis mektepleridir. Eskiden 4 sene iken ilerlemeler dolayısıyla bugün 5 sene olmuşlardır. Bu yüksek tahsil müesseselerini (technical Institute) teknik okullarla karıştırmamalıdır. Zira bu ikinciler muayyen bir teknik branşta bilgi veren okullardır. Ve bazıları dersleri mektupla da verir.

5 — *Meslek Kollejleri* : Tıp ve Hukuk tahsil müesseseleri bu kategoriye girer. Tıp tahsili, 3 - 4 yıllık bir kollej tahsilinden sonra 3 yıl sürer. Hukuk ise 2 yıllık kollej tahsilinden sonra 3 - 4 yıl sürmektedir.

A.B.D. de Üniversite denince muhtelif kollejlerden müteşekkil bir yüksek tahsil müessesesi anlaşılır. Üniversite idare organıdır. Bir yüksek tahsil müessesesinin üniversite sayılması için mutlaka bir liberal Arts college'i muhtevi olması, ayrıca diğer kollejer ve ekseriya kollej mezunlarının devam ettikleri master ve doktora dereceleri yapılan mezunlar okuluna da sahip olması gerekir.

D) *A.B.D. Yüksek Tahsil Müesseselerinin Mali Kaynakları :*

Amerika Birleşik Devletlerinde yüksek tahsil mali bakımından, Federal Devlet, Mahalli Devlet ve hususi organizasyonlar tarafından desteklenir. A.B.D. de yüksek tahsil için yılda 4 milyar dolar sarfedilmektedir. Bunun 1 milyar dolarını Federal Devlet temin eder. Bunu Scholarship programları ile ve üniversitelerin inkişaf etmelerine yardım etmek suretile yapar. İkinci Dünya Harbinden sonra bu harpte hizmet edenlerin tahsil etmesini sağlayan "G. I. Bill" adlı kanun çıkarılmış ve bu kanuna göre, İkinci Dünya Harbine iştirak eden her genç, 4 sene devlet hesabına tahsil etmek hakkına sahip olmuştur. Bundan başka federal devletin kendi idare ettiği, West-point Askerî Akademisi gibi okullar da vardır. Bütün bunlar Federal Devletin yüksek tahsil dâvasına mali iştiraki olarak kabul edilmek icap eder.

Diğer taraftan mahalli devletlerin malî desteğiyle yaşayan yüksek tahsil müesseseleri de vardır. Mahallî Devletler bu masrafları alış vergisi gibi vasıtalı ve bina vergisi gibi vasıtasız vergileme yolları ile karşılarlar.

Hususi üniversiteler, giderlerinin çoğunu "tuition" yani enskripsiyon harçlarından karşılamaktadırlar. Bütün masrafın % 50 kadarı bu yolla karşılanır. Geri kalan kısım ise, hediye, bağış, okul mezunlarının kurduğu mezunlar cemiyetinin desteği, ticarî ve sinai firmalar tarafından karşılanır. Ayrıca, Vakıf müesseseleri de yardım yapmaktadırlar.

Hususi bir üniversitede bir talebenin yıllık masrafı 2000 dolar civarındadır. Devlet Üniversitelerinde Enskripsiyon biraz daha ucuzdur.

E) *A.B.D. Üniversitelerinde İdare ve İdareciler :*

En büyük idarî unite üniversitedir. Üniversitenin en büyük idare âmiri de "President" tir. Buna bazı üniversitelerde "Rektor" (Ekseriya kilise tarafından kurulmuş üniversitelerde) veya "Chancellor" ismi verilir.

Üniversitede bir çok kollejer vardır. Her kollej kendi idarî teşkilâtına sahiptir. Ve kollejlerin başında Dekanlar bulunur.

Son zamanlarda kollejer de "Division" lara ayrılmaktadır. Birbirine yakın mevzular bir divizyon teşkil ederler meselâ:

Güzel sanatlar, sosyal ilimler, fen ilimleri, humanity dört ayrı divizyon olarak kabul edilir. Her divizyonun bir dekanı veya reisi vardır. Divizyonlar da departmanlara ayrılmaktadır. Her departman muayyen bir mevzu ile meşguldür. Meselâ: Fizik departmanı. Tarih departmanı, İngilizce departmanı, Almanca departmanı gibi.

Departmanlar, Departman reisi tarafından idare edilir. Departman reisi umumiyetle departmanın kıdemli bir üyesidir.

Üniversitenin başı olan Presidentin öğretim fonksiyonu kadar, hatta daha fazla idarî ve malî fonksiyonu mühimdir. Bu bakımdan presidentler öğretim üyeleri arasından çıkabileceği gibi dışardan da getirilmektedir. President "Board of trustees" denilen ve üniversitenin malî durumunu kontrol ve temsil eden idare heyetine karşı mesul olmakla beraber çok geniş selâhiyetlere de sahiptir. İdare heyeti âzâları bu vazifeyi fahri olarak yaparlar.

Diğer taraftan Avrupa ve bir çok Asya devletleri Üniversitelerindekinin aksine olarak, A.B.D. de Fakülte kelimesi, bir kollejdeki öğretim üyeleri topluluğu mânâsına gelir. Yani Fakülte Kollej muadili değildir. Sadece öğretim üyelerini ifade eder. Fakülte toplantısı demek öğretim üyeleri toplantısı demektir. Orman Fakültesi, Ormancılık ilimleri öğretim üyeleri demektir.

A.B.D. Yüksek tahsil öğretim üyeleri haiz oldukları ilmi derecelere bakılmaksızın, aşağıdan itibaren, instructor, Asistant professor, associate professor ve Professor olarak sıralanırlar. Bu öğretim üyelerinin doktora derecesi yapmış olması çok defa aranan bir husustur. Fakat, kabiliyet, bir sahada otorite olmuş olmak gibi sebepler dolayısıyla her öğretim üyesinden derece aranmamaktadır. Ortalama olarak yukarda sayılan öğretim üyesi derecelerinin yıllık kazançları sırasile 5000-6000, 6500, 8000, 10 000 dolar civarındadır.

II. A.B.D. Üniversite ve Kollejerinde Öğrencilere Sağlanan İmkânlar:

Bir çok Amerikan üniversitelerinde, yeni gelen öğrenciler bir haftalık bir üniversiteyi tanıtmaya ve imkânlarını öğretme kursuna tabi tutulur. Bundan sonra intikal sürati, zekâ ve kabiliyet testlerine tabi tutularak öğrencinin hangi sahada daha fazla muvaffak olabileceği tesbit edilir. Öğrencinin fakülteadaki akıl hocası, ki bu bir profesördür, öğrenciyi kabiliyetleri bakımından aydınlatır. Fakat öğrenci istediği dalı seçmekte

serbesttir. Bunlardan sonra kayıt muamelesi gelir. Bir çok üniversiteler öğrencileri, orta tahsildeki muvaffakiyet derecelerine göre alır, bir çokları ise teste tabi tutarak alır.

Üniversite öğrencilere bazı malî imkânlar da sağlamaktadır. Bunlar, Enskripsiyonları birden değil aylık olarak ödeme imkânı, boş zamanlarda çalışmak üzere iş temini, Scholarship, fellowship, Assistantship gibi burs imkânlarıdır. Scholarship umumiyetle, undergraduate (Kollej talebesi) öğrencilere verilir ve çok iyi talebeye veya çok ihtiyacı olan talebeye verilmek üzere plânlanır. Fellowship ekseriya mezun olmuş master veya doktora dereceleri için çalışan talebelere verilir ve onları teşvik maksadına yöneltilmiştir. Assistantship bir nevi kendi sahasında iş verme vaziyetidir.

Öğrenciler ya kollej yurtlarında kalırlar veya yurt dışında kalırlar. Bazı üniversiteler ilk 1-2 yılın üniversite yurdunda geçirilmesini şart koşmaktadırlar.

Her üniversite öğrencilerine hastalık halinde kolaylıklar sağlamaktadır. Birçok üniversitelerde immatrikulasyon ve Enskripsiyon harçları sıhat sigortasını da ihtiva etmektedir. Üniversiteye bağlı tıp okulları, klinik ve hastahaneler öğrenciye kolaylık sağlar.

Üniversiteler, Spor ve beden eğitimine de çok önem vermekte ve öğrencilerine bu yolda her türlü kolaylığı göstermektedir.

III. A.B.D. Üniversitelerinde Devam ve Not Verme Sistemi :

Amerikan üniversitelerinin birbirlerine nazaran kıymetlerini ölçmek üzere objektif bir ölçünün olmadığını daha evvel söylemiş bulunuyoruz. Ancak üniversitelerin kendi aralarında kurmuş oldukları bazı cemiyetler üniversitelerin seviyelerine işaret addedilebilir.

A.B.D. üniversitelerinde iki tahsil süresi sistemi kullanılmaktadır. Bunlardan birisi semester sistemi olup birinci semester Eylül ortasından Ocak ayına kadar sürmekte diğeri Şubattan Hazirana kadar devam etmektedir. Her iki semester de 18 er haftadır.

Öğrenciler muayyen bir sahada mezun olabilmek için umumiyetle kendilerine esas bir mevzu seçmek mecburiyetindedirler. Bu mevzu etrafında diğeri seçimlik dersleri de seçerler. Umumiyetle bir öğrenci her semester haftada üç defa olmak üzere 5 ayrı derse devam etmelidir.

Bir öğrencinin bir semestrede aşağıdaki derslere devam ettiğini düşünelim:

İngilizce	3	Saat = 3	kredit	} 15 kredit
Tarih	3	" = 3	"	
Coğrafya	3	" = 3	"	
Felsefe	3	" = 3	"	
Psikoloji	3	" = 3	"	

semestre sonunda her birinden 3'er kredi alacaktır. Böylece haftada 15 derse iştirak eden öğrenci bir semestrede 15 kredi almış olacaktır. Eğer iki semester devam ederse 30 kredi saati alacak ve dört senede $4 \times 30 = 120$ kredi almış olacaktır.

Umumiyetle normal bir öğrenciden haftada 14-17 saat ders dinlemesi istenir ve beklenir.

"Quartes" sistemine gelince : her quartes 12 hafta olmak üzere bir yılda 3 quartes vardır. Bu duruma göre birinci misâldeki öğrenci haftada 155 saat ders dinliyerek 1 quarterde 15 kredi ve 3 quarter yani bir yılda 45 kredi almış olur. 4 yılda ise $4 \times 45 = 180$ kredi eder.

Demek ki semester sistemindeki 2 kredi quarter sisteminde 3 kredi'ye tekabül etmektedir. Bir öğrenci semester sistemine göre idare edilen bir okuldan quarter sistemine göre idare edilen bir okula geçmek isterse haiz olduğu krediler bu esasa göre kıymetlendirilir ve daha ne kadar zaman devam etmesi lâzım geldiği bulunur.

Öğrencilerin kurslardaki başarı ve başarısızlıkları ise şöyle ölçülmektedir: Profesör öğrenciye derste gösterdiği muvaffakiyetin derecesine göre A, B, C, D derecelerini verir E ve F geçmez derecelerdir. A Pekiyi, B iyi, C orta, D yeter derecelerini ifade eder.

Öğrencinin diploma veya sertifika derecesi ise muhtelif derslerden aldığı neticelere göre şöyle hesaplanır.

Dersin kredit sayısı	Alman derece	Dereceye tekabül eden puan	Toplam
3	A	4	12
3	B	3	9 30
3	C	2	6 — = 2=C
3	D	1	3 15
3	F	0	0
<u>15</u>			<u>30</u>

Öğrenci seçtiği mevzulardan yukarıdaki dereceleri almış olsun. Bu dereceler A=4 B=3 C=2 D=1 F=0 esasına göre kıymetlendirilir ve kredit adedi ile çarpılır. Çıkan neticelerin toplamı kredit toplamına bölünür ve bulunan sayının tekabül ettiği derece sertifika veya diploma derecesi olur.

Amerikan Yüksek tahsil müesseselerinden mezun olabilmek için bir talebenin bazı idarî ve akademik istekleri yerine getirmesi istenir. Umumiyetle öğrenciler hiç olmazsa ilk iki yıl üniversitenin yatakhane binalarında ikamet etmek mecburiyetindedirler. Bir çok üniversitelerde öğrenciden esas mevzu yanında muayyen adette "Fine Arts" (umumi kültür) kursuna devam etmesi istenir. Öğrenci esas mevzuu seçer, genel olarak 4 yılda devam edeceği 120 kredinin $\frac{1}{4}$ kadarını bu mevzuun mecburi dersleri $\frac{1}{4}$ ü de üniversite isteklerini karşılamak üzere alınması icap eden derslerdir. Geri kalan $\frac{1}{2}$ ise arzuya tabi olarak alakalı mevzulardan seçilir.

Seçilen ve yazılan dersler, dersler başladıktan muayyen bir müddet sonraya kadar bırakılabilir. Eğer bu yapılmazsa, kayıtlara muvaffakiyetsizlik olarak geçer ki bir öğrenci için iyi bir şey değildir. Derslere ve tatbikatlara devam şart olup, devamlar sıkı bir şekilde kontrol edilir. Devamını doldurmayan öğrenci kursta muvaffak olmamış sayılır.

Mezun olmak için bütün derslerden alınan notların umumi ortalaması en az C olmak icabeder.

Kollej mezunları muayyen bir mevzuda derinleşmek ve bilgilerini arttırmak isterlerse bu mevzular için tertip olunmuş özel derslere devam ederler ve Master veya Doktora öğrencisi olurlar.

Master veya doktora talebesi olarak akademik çalışma yapan öğrencilerden istenen hususlar şunlardır.

1 — Master Art veya Master Science için :

Bu derece, umumiyetle bir yılda temin edilebilir. Sömester sistemine göre idare edilen okullarda 30, quarter sistemine göre idare edilen okullarda 45 kredi kazanmış olmak icabeder. Sömester sisteminde 30 kredinin 24 ü sınıf çalışmaları ile 6 sı tez hazırlamakla kazanılır. Bu devam ve tez isteğinden başka birde umumî imtihan yapılır, imtihanın mevzuu üzerinde çalışılan bilim koludur. Mezunlar için olan kurslara girebilmek için mezuniyet derecesinin B den aşağı olmaması gerektir. Mezunlar kursunda da alınan notlar ortalaması B den aşağı düşmemelidir.

Bundan başka bir çok üniversitelerden master derecesi yapabilmek için İngilizceden başka bir modern yabancı dil bilmek mecburiyeti vardır. Ancak okuyup anlayabilmek kafidir. ve imtihanı da buna göre yapıdır.

2 — Doktora derecesi için :

Master derecesinden sonra 2 yıl çalışmak icap eder. Kazanılması istenen krediler üniversiteden üniversiteye çok değişmektedir. Fakat her üniversitede bir "Dissertation" tezi hazırlamak ve bu tezi bir umumî imtihanda müdafaa etmek mecburiyeti vardır. Lisan mecburiyeti de üniversiteye göre değişmekte olup bazı meşhur üniversiteler 2 modern lisan aramaktadırlar.

IV. Amerikan Üniversitelerinde Talebe Hayatı :

Amerikan üniversite talebesi, umumiyetle üniversitenin bulunduğu şehir ve hatta çok defa Eyaletten değildir. Gerçi bir çok üniversiteler eyaletin talebelerine kolaylık ve bazı malî imkânlar tanımakta ve hemen her eyalette bir yüksek tahsil müessesesi de mevcut bulunmaktadır. Fakat, yine de talebelerin ekserisi üniversite tahsillerini aile muhiti dışında yapmaktadırlar. Bu bakımdan talebe cemiyetleri çok mühimdir ve birçok faaliyetlerde bulunur. Bu faaliyetler şöyle sıralanabilir.

a — *Talebe Hükûmeti* : Öğrenciler kendi aralarında teşkilatlanmışlardır. Seçim yolu ile başkan ve idarecilerini seçerler. Seçilen şahıslar öğrenci haklarını korur. Öğrencilerin temsilcisi olarak üniversite idaresine yardımcı olurlar. Birçok üniversitelerde, öğrenci mahkemesi dahi mevcut olup bazı hususlarda öğrencileri muhakeme edip cezalandırır.

b — *Öğrenci gazetesi* : Öğrenciler gazete çıkararak üniversitedeki hâdiseleri öğrenci kitlesinin yakından takip edebilmesini sağlarlar. Her öğrenci bu gazeteye yazı yazmaya teşvik edilir. Ekseriya Üniversitedeki Gazetecilik Enstitüsü tarafından desteklenirler.

c — *Müzik ve Tiyatro* : Öğrenciler her türlü konser ve tiyatro faaliyetlerine iştirak ve konser ve piyesler takdim ederler. Diğer taraftan muhtelif fırsatlardan istifade edilerek, profesyonel sanatçılar ve sanat grupları da davet edilmektedir.

d — *Mükâfatlandırma ve Klüpler*: Muhtelif mükâfatlandırma esaslarına göre kurulmuş klüpler vardır.

Umumiyetle, cemiyetler eski Yunan harflerinden bir kaçını sembol olarak kabul ederler. Ayrıca üniversiteye malî imkânlar sağlamak üzere kurulmuş mezunlar cemiyeti gibi cemiyetler de vardır.

e — *Spor* : Amerikan üniversitelerinde Spor çok mühim bir öğrenci faaliyetidir. Üniversiteye yazılan öğrencilerin birinci ve ikinci yıllarında spor dersi almaları bir çok üniversitede mecburidir.

Son baharda Amerikan futbolu, kışın basketbol, ilkbaharda Beysbol en çok sevilen ve ilgi toplayan spor kollarıdır.

LİTERATÜR

- 1) Education in the United States of America. U.S. government Printing office, Washington, 1960.
- 2) Handbook office of Education 1959 by U.S. depart. of Health, Education and welfare office of Education.
- 3) Higher education in U.S.A. George town University-Press.